עין משפט נר מצוה

נט א מיי' פ"ז מהלכות שגגות הלכה ט:
ס ב ג מיי' שם הל' ג:
ד [מיי' שם הל' ג]:
סא ה מיי' שם הל' ו:
סב ו מיי' שם הל' ג:
סג ז מיי' שם הל' ט:
סד ח ט מיי' פ"ז שם הלכה ח:

מסתברא אשגגת שבת וזדון מלאכות פשיטא ליה דימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק וזדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעי מיניה א)כגופין דמיין או לאו ופשיט ליה דזדון שבת ושגגת מלאכות כגופין דמיין ולא קביל מיניה ופשט ליה דולדי מלאכות כמלאכות דמיין ולא קביל מיניה אמר רבה מנא אמינא לה דתנן ב)כלל גגדול אמרו בשבת כל השוכח עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה אינו חייב אלא אחת דהיודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל שבת ושבת ההיודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל אב מלאכה ומלאכה ואילו חייב על כל אב מלאכה של כל שבת ושבת לא קתני מני הא אילימא ר"א אימא סיפא ג)וזהעושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת אין חייב אלא אחת חואי ר"א ג) חייב על כל ולדי מלאכות כמלאכות אלא פשיטא ר"ע היא וש"מ שגגת שבת וזדון מלאכות פשיטא ליה דימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק זדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעי אי כגופין דמיין ופשט ליה דכגופין דמיין ד) ולדי מלאכות כמלאכות דמיין ותרוייהו לא קביל מיניה אמר ליה אביי לעולם אימא לך זדון שבת ושגגת מלאכות פשיטא ליה לר"ע דשבתות לאו כגופין דמיין ושגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעי מיניה דימים שבינתיים מי הויין ידיעה לחלק או לא ופשיט ליה דימים שבינתיים ה)לחלק וקביל מיניה ופשט ליה ולדי מלאכות כמלאכות דמיין ולא קביל מיניה רב חסדא אמר טזדון שבת ושגגת מלאכות אפילו ר"ע ס"ל דכגופין דמיין ו) וכי בעי מיניה שגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעי מיניה דימים שבינתיים אי הויין ידיעה לחלק ופשיט ליה יימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק וקביל מיניה ופשט ליה דולדי מלאכות כמלאכות דמיין ולא קביל מיניה אמר רב חסדא מנא אמינא לה דתניא כהכותב שתי אותיות בהעלם אחת חייב לבב' העלמות רבן גמליאל מחייב וחכמים מפוטרין ומודה רבן גמליאל שאם כתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת אחרת ז) פטור ותניא אחריתי הכותב שתי אותיות בשתי שבתות אחד בשבת זו ואחד בשבת זו ר"ג מחייב וחכמים פוטרין קא סלקא דעתך דר"ג כר"ע סבירא ליה בשלמא לדידי דאמינא זדון שבת ושגגת מלאכות אפילו ר"ע ח) אומר דשבתות כגופין דמיין הא דתניא פטור בזדון שבת ושגגת מלאכות דשבתות כגופין דמיין והא

אמר רבה מסתברא כו'. ופשט ליה דשבתות כי גופין דמיין כו'. ואם תאמר קשיא פו) מיניה אדרבה שהרי רבה קאמר לעיל לר"א דקצר וקצר מחייב תרתי אפי' בשבת אחת וא"כ למה צריך שבתות כגופין דמיין וכן בנדה מאי נפקא ליה מיניה מגופין מוחלקין הא ר"א מחייב על כל בילה ובילה וי"ל דר"א השיב לר"ע לפי דברי רבי עקיבא: **דתנן** כלל גדול כו' אלא פשיטא ר"ע היא וש"מ ימים שבינתים כו'. וא"ת מאי פשיטא ליה להביא ראיה יז) מדבריו וי"ל דסבר רבה כיון דמיבעיא ליה תולדי מלאכות דהיינו העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת מיבעיא ליה יח) הסמוכה לה דהיינו יודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה כו' דהיינו זדון שבת ושגגת מלאכות אי שבתות כגופין דמיין או לא: **רב** חסדא אמר כו' ופשט ליה ימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק כו'. יט) כי קמייתי ראיה מיניה אבל לא מק"ו דהא אותיב ר"ע על הק"ו כ) אלא מקבלה חייב על כל אחת ואחת: **אמר** רב חסדא מנא אמינא לה דתניא הכותב כו' ומודה ר"ג שאם כתב כו' פטור. מהך לבד לא כא) הוינו מייתינן בשבתות כגופין מלמוין דפטור דליכא למימר דמיירי בשגגת שבת וזדון מלאכות ולכך פטור דימים שבינתיים הויא ידיעה לחלק כב) דאף על גב דר' גמליאל קאמר אין ידיעה לחצי שיעור כג) דלמא ידיעה כי הויא מחלקת דליכא לחלק בין ידיעה לימים שבינתיים ובימים שבינתיים מודה דליתה מצטרפת לכך צריך להביא כד) טעם אחר שזדון שבת יש חשיבות לשבתות להיות כגופין משגגת שבת: **ותניא** אחריתי כו'. הא דמגלא פטור בזדון שבת ושגגת מלאכות דכיון דשבתות כגופין דמיין גבי זדון שבת ושגגת מלאכות כה) (דכיון דשבתות כגופין דמיין) ה"ל כעושה ב' חצאי מלאכות שאינן דומות זו לזו בהעלם אחת שפטור כו) מכולם:

ר"ג

מסתברא. מהא מתני' דלמרינן לקמן: **השוכח עיקר שבת.** דסבור לא נכתבה שבת בתורה דהיינו העלם זה חה בידו שגגת שבת ושגגת מלאכות: (א) **חטאת אחת.** על כולן ט) [דחדא] שגגה היא והתם ליכא למימר ימים שבינתיים הויין ידיעה דהא לא ידע לעולם עיקר שבת עד שילמוד: **היודע עיקר שבת.** שידע שהרבעים אבות מלאכות אסורות בשבת אבל אינו יודע שהיום שבת דהיינו שגגת שבת וזדון מלאכות ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה ולא נודע לו בינתיים שחטא: **חייב על כל שבת ושבת.** חטאת אחת משום דימים שבינתיים הויין ידיעה לענין שגגת שבת ואינו חייב על כל מלאכה ומלאכה של כל שבת ושבת דהא שגגת שבת וזדון מלאכות פ) דהיינו הנה שהיא אחת אבל כגופין דמיין ליכא למימר י) (פשטו מיניה) דנימא דמש"ה חייב על כל שבת דעל כרחין מסיפא קדייק ואזיל דלית ליה להאי תנא שבתות כגופין דמיין וטעמא דרישא משום דימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק: **היודע שהוא שבת ועשה מלאכות** יא) [הרבה] **בשבתות הרבה.** ואיתן שעשה בזו עשה בזו דשגג במלאכות הרבה כסבור מלאכה זו מותרת חייב על כל מלאכה ומלאכה על שבת יב) ראשון דהיינו אחת שהיא הנה זדון שבת ושגגת מלאכות: **ואילו חייב על כל מלאכה ומלאכה על כל שבת ושבת לא קתני.** בהך סיפא גבי זדון שבת ושגגת מלאכות דכיון דאותן עצמן שעשה בזו עשה בזו ובהעלם אחד אלמא שבתות לאו כגופין דמיין וה"ל עושה מלאכה אחת כמה פעמים בהעלם אחד ואינו חייב אלא אחת: **מעין מלאכה אחת אינו חייב אלא אחת.** דכיון דאב אחד לכולן: **וש"מ.** ממציעתא שגגת שבת וזדון מלאכות פשיטא ליה לר"ע דימים שבינתיים הויין ידיעה מדקתני חייב על כל שבת ושבת: **ותרוייהו לא קביל מיניה.** מדלא קתני חייב על כל אב מלאכה של כל שבת וולדי מלאכות נמי לא קביל מיניה כדקתני סיפא מלאכה יג) אחת כו': **א"ל אביי** יד) [כו'] **לאו כגופין דמיין.** מדלא קתני על כל מלאכה של כל שבת: **וקביל מיניה.** מדתנינא מציעתא חייב על כל שבת ושבת וה"ק סיפא דמתני' בהמה כשבת הדין עמך דולאי כזה כן זה: **ולא קביל מיניה.** מדתניא סיפא מעין מלאכה אחת כו'. בין אביי ורבה איכא פלוגתא איכא דר"א בזדון שבת ושגגת מלאכות דלרבה מחייב ליה ר"א תרתי ולאביי אפילו ר"א לא מחייב אלא חדא ועוד דמאי דקאמר רבה דמיבעיא ליה לר"ע קאמר אביי דפשיטא ליה אבל תרוייהו מודו דלר"ע שבתות לאו כגופין דמיין וגבי שגגת שבת לית ליה ימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק: **רב חסדא אמר זדון שבת ושגגת מלאכות אפי' ר"ע ס"ל כגופין דמיין.** והאי דקתני בכלל גדול טו) גבי שגגת מלאכות היודע שהוא שבת כו' חייב על כל מלאכה ומלאכה של כל שבת ושבת קאמר אע"ג דאותה שעשה בזה עשה בזה ובהעלם אחת אפ"ה חייב דשבתות כגופין דמיין משום הכי קתני בשבתות הרבה: **וקביל מיניה.** כדקתני (טעמא טז) כו') מציעתא היודע עיקר שבת כו': **ולא קביל מיניה.** כדקתני סיפא מעין מלאכה אחת כו': יז) **מנ"ל.** דלית ליה לר"ע שבתות כגופין דמיין: **ר"ג מחייב.** דאין ידיעה לחצי שיעור ולא מהני ידיעה שבינתיים לחלק שלא יצטרפו: **קס"ד ר"ג כר"ע ס"ל.** כדמפרש לקמן [יז.] דליכא למימר דכר"א ס"ל מדקתני ומודה: **והא דתני פטור בזדון שבת ושגגת מלאכות.** דכיון דשבתות כגופין דמיין גבי זדון שבת ושגגת מלאכות הוה ליה כעושה שני חצאי מלאכות שאינן דומות זו לזו בהעלם אחת שפטור מכולם יח):

שיטה מקובצת

א) מיניה אי כגופין דמיין וחייב על כל שבת ושבת ועל כל מלאכה ומלאכה של כל אב ואב או לא ופשיט: ב) ר"א הא ר"א מחייב על ולדי תיבת כל נמחק: ג) דוולדי מלאכות: ד) שבינתים הויין ידיעה לחלק כו' ופשט ליה דולדי מלאכות: ה) וכי בעי מיניה שגגת שבת כו'. תיבה לרב חסדא מאי ראיה מביא ר' אליעזר מבהמה דמאי ימים שבינתים איכא דהיינו ימי היתר ואין לפרש הבא על הבהמה יוכיח שאם בא ה' ביאות אפילו על בהמה אחת חייב על כל אחת ואחת שהרי ר"א מחייב על כל כת וכת כ"ש מלאכות הרבה בשבתות הרבה ואת"ב מה השיב ר"ע בהמה בשבת כי היכא דמבעיא ליה בשבתות הרבה א) מבעיא ליה בבהמה ואי [לאו] בבהמה אחת איירי פשיטא ליה לר"ע כיון דגופין מחולקין וצ"ע. הרא"ש: ו) אחרית שהוא פטור: ז) ר"ע מודה דשבתות תיבת אמר נמחק: ח) כולן דשגגה אחת היא: ט) מלאכות אינו חייב אלא אחת דהיינו: י) למימר ותפשוט מיניה דנימא תיבת פשט נמחק: יא) מלאכות הרבה בשבתות: יב) שבת אחת והיינו. תיבת ראשון נמחק: יג) אביי כו' לאו: יד) טעמא מציעתא תיבת כו' נמחק: טו) כנא אמינא ראית. תיבת מג"ל נמחק: טז) קשיא רבה ארכבה תיבת מיניה נמחק: יז) ראיה לדבריו דילמא כדקאמר אביי וי"ל (אות ט' נמחק) לשון הרא"ש והא מסתבר טפי למימר דלא פליגי וי"ל דסבר רבה כיון דבעי מיניה אי ולדי מלאכות כמלאכות דמיין מסתמא איתה משנה דהיודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה דמתניא אצל משנה דהעושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת גם ההוא מבעיא ליה. עכ"ל הרא"ש גליון: יח) ליה נמי אבבא הסמוכה: יט) פי' כדמייתי ראיה מנדה אבל לא: כ) הקוית אבל ולדי מלאכות כמלאכות. א"ל בולד אות א' נמחק: כא) לא מצי מייתי דשבתות כגופין תיבות היינו ואות ב' נמחק: כב) עיין בחושין: כג) שיעור כידיעה דאמא ידיעה כי האי מחלק דאיכא: כד) להביא והניא מתיבת טעמם עד סה"ד נמחק ומקומן לקמן: כה) תיבות דכיון דשבתות כגופין דמיין נמחק: כו) מכולם. לשון הקונטרס וקשה דמאי קאמר והא דתניא חייב בשגגת שבת וזדון מלאכות כיון דמרמין שבת לגופין ומלאכות חלוקות היכי מצטרפו והא חצי שיעור קצירה וחצי שיעור טחינה לא מצטרפי אפי' בשגגת שבת וזדון מלאכות לכך צריך לומר שיש טעם אחר לחלק בין שזדון שבת ושגגת מלאכות להיות כגופין מחולקין [טפי] משגגת שבת וזדון מלאכות:

א) נראה דצ"ל מיבעיא ליה בשבתות הרבה דאי לא בשבתה אחת איירי מולדו פשיטא ליה לר"ע דחייב על כל אחת ואחת כיון דגופין מוחלקין.

מסורת הש"ס

א) שבת סח:, ב) [שבת סח.], ג) ב"ק ב. שבת עה: [ע"ש], ד) שבת קג., ה) [מעין מלאכה רש"ש], ו) [שבת סט:], ז) מכולם. רש"ש, ח) רש"ק מ"ז.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה השוכח וכו' מלאכות הרבה ואח"כ מ"ה אחת חטאת:

מוסף רש"י

כל השוכח עיקר שבת. אין שבת בתורה (שבת סח.). אינו חייב אלא אחת. חטאת אחת, דגמ' ילפי' לה שמירה אחת לשבתות הרבה ושמירה לכל שבת ושבת, ומשמעה דכי מחייב שמירה אחת לשבתות הרבה כי הוה גיונת כחיב, דכולה חדא שגגה היא והקרבן אשגג קאתי (שם). היודע עיקר שבת. שיש שבת בתורה ואסורי בה מלאכות, ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה. על ידי שגגת שבת ששכח ששבת היום, מדקתני סיפא היודע שהוא שבת מכלל דרישא מלאן יודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה כגון זה ולא נודע לו בינתים בחטאו (שם). חייב על כל שבת ושבת. חטאת אחת לכל שבת, ולמ"ד שלא נודע לו בינתים ושעלם אחד הוא, דאמרינן ימים שבינתים הויין ידיעה לחלק, שאי אפשר שלא שמע בינתים שלמחר היום היה שבת אלא שלא נזכר לו כשהלכות שנעשו בו, ושגגה קמייתא משום שבת היא דהוא וזה אודיע ליה בין בין, הלכך כל חדא שבת חדא שגגה היא, ומיהו על הרבה מלאכות שבכל שבת לא מחייב אלא חדא, דכולה שבת חדא שגגה, דהא לא שגג במלאכות, דידע הוא שהמלאכות אסורים אלא אשבת הוא דשגג (שם). היודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה. אלא ידע שמלאכות הללו אסורות ונעלם כמה פעמים בכמה שבתות, חייב על כל אב מלאכה ומלאכה. חטאת אחת, ולמ"ש שחור וטפלה בכמה שבתות, טלה חדא שגגה היא, דהא לא נודע לו בינתים, ולענין שגגת שבת הוא דאיכא למימר ימים שבינתים הויין ידיעה לחלק, אבל לענין שגגת מלאכות לא אמרי הכי, דמשום הפסק ימים אין לו לדעת אלא אם כן ישב ועסק לפני חכמים בהלכות שבת, ומיהו כמצוות חטא לא מיפטר על כל שבת, דשגגה לאו בשבת היא אלא במלאכות, ושגגות טילה הוו לשבת אחת, וכגמרא (שם ע:) ילפי' פעמים שהוא חייב על כל אחת ואחת ופעמים שאינו חייב אלא אחת על כל שבת, ומשכחת לה דאיכא בזדון שבת ושגגת מלאכות, דאיכא שגגות טובא, ופטירה בשגגת שבת וזדון מלאכות דחדא שגגה היא (שם סח:). אב מלאכה דנקט לאו למעוטי תולדות, דכ"ה לתולדות ונגד פירוש תולדות דשכי אבות, אלא למעוטי היכא דהוו ב' תולדות דחד אב אחד או אב ותולדה שלו, דאינו חייב אלא אחת, כדקתני סיפא העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת, שתי תולדות של אב אחד, אין חייב אלא אחת, דהרי הוא כעושה ויחזור ועושה בהעלם אחד, ואין חילוק חטאות בהעלם אחד אלא בגופי עבירה שאינן דומין, אי נמי חילוק שבתות לענין שגגת שבת (שם סח.).

רבינו גרשום

שהיה נשוי קודם לכן אחות חמותו ואשת אחיו כגון שמת בנו ונשאה אחיו ואח"כ נשאה אחי אביו ומת ואח"כ נשאה איש אחר והיא נדה וכן הבא על אם חמותו חייב עליה משום אם חמותו וכלתו ואחות אשתו וכל השמות הללו: וכן הבא על אם חמיו. חייב עליה משום אם חמיו וכלתו ואחות אשתו כו': ר' יוחנן בן נורי אמר הבא על חמותו חייב עליה משום חמותו ואם חמותו ואם חמיו. כיצד כגון שהיתה לחמותו שתי בנות ובן אחר ונשא הוא הבת האחת ונשא בת אחיה ובת אחותה וכשבא על חמותו הזקנה הרי היא חמותו ואם חמותו ואם חמיו אמרו לו שלשתן שם אחר הן. שם חמות ואינו חייב אלא חטאת אחת: לסומכוס אמר. סומכוס שמונים אחד משום היא ובתה ואחד משום בתה ואחותה דמה לי היא ובתה ומה לי בתה ואחותה. וחייב שתים ות"ק דאמר ארבעים קסבר שם אחר הן: משום דגופין מוחלקין רב' בריכות שחט ועבר הרי איסורי אבל הבא על חמותו דאין גופין מוחלקין כרבי אבהו סבירא ליה דאינו חייב אלא אחת דאמר אשה ובתה את בת בנה ואת בת בתה שארה הנה זמה היא הכתוב עשאן לכולן זימה אחת הואיל וכולן יש להן שם בת אשתו. וכ"ש בחמותו דהדיא שם אחר וגוף אחד: מהו חייב אחת על כולן. משום דשם אחוה אחת היא: או חייב על כל אחת ואחת. דהויין גופין מוחלקין: אסור לו לא שמענו אבל כו'. ורואים אנו שהדברים ק"ו. מפרש בגמרא: אי נימא כדקתני. על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו אמאי קא בעי אי חייב אחת על כולן הרי שמות מוחלקין וגופין מוחלקין: אלא מאי מהדרי ליה מאחותו דסיפא דאיש אשר יקח את אחותו דיתירא [illegible]

בבת אחת פטור כגון שקצר בגרוגרת בבת אחת אבל קצר וחזר וקצר [וחזר] וקצר חייב [על כל אחת ואחת] היינו כדרכה: אבר המדולדל בבהמה. שפרוש ממנה מקצתו לאיכלו מהן מי מיטמא כאבר הנתלש מן החי אי לא אמרו לו לא שמענו אבל שמענו כו': לאבך היו מוכי שחין. לא אבר כמוכי שחין ממש אלא בכל מכה שמדולדל אבר מחמתה: הולך לו ערב פסחים אצל הרופא והחתכו הרופא לאותו אבר המדולדל עד שמניח בו כחוט השערה דבוק בגוף ותחבו לאותו אבר המדולדל ותעצו בארץ עם האבר המדולדל ונמשך הימנו בעל האבר והיה נתלש החוט ונשתייר שם האבר והלה שהיה בעל האבר עושה פסחו בטהרה שבכך נפסק ממנו אבר המדולדל. ואפילו קודם שנפסק היה טהור לעשות פסח כדאמר שאבר המדולדל באדם טהור אלא רבותא קמ"ל דאפי' כי חתכו ופסקו בזה הענין טהור הרופא ובעל האבר דלא טמייה אבר לאבר בשעת פרישתו ממנו דמוקמינן בגמרא ובניתורן בכל כתי שנקרו לאותו חוט בבת בפמורת דלא שוה כלל שיטמאנו: ורואין אנו שהדברים ק"ו. מפרש בגמרא כאי ק"ו: ומה אדם שמטמא מחיים זב ובטמא מת: המוחק את הכרישה. חציר כגון שהיתה כרישה מליאה מי גשמים ומוחק באצבעו הגשמים שעל הכרישה שיפלו ממנו וכן המוחק מי גשמים שבשערו ושבבגדו שיצאו חוץ: המשקין שבתוכו כלומר כל זמן שהמים עליהם המים אינן חשובין משקין להכשיר אם נגעה בהן הטומאה ואינן בכי יותן: היוצא ממנו מן הכרישה או מן השיער או מן הכסות מאחר שיצאו חשובין משקין להכשיר והרי הן בכי יותן: וכרישה עצמה. שנגעה [illegible]

[illegible]